

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา

Management Factors Affecting Learning Organization of Vocational Education Institutions of Songkhla Province

วนิสา พรหมรัตน์¹

Wanisa Promrat¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 260 คน โดยสุ่มจากประชากร 741 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์เส้นทาง ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรจากโปรแกรมประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยผลการวิเคราะห์เส้นทาง ใช้วิธีการของสมการเชิงโครงสร้างของตัวแปรการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ที่แก้ปรับแล้ว โมเดลที่ได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี และค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่า $\chi^2/df = 1.99$, $df = 30$, $RMR = .025$, $RMSEA = .062$, $GFI = .96$, $AGFI = .90$ ปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยเรียงตามลำดับมีดังนี้ อิทธิพลทางตรงมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน และปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม นอกจากนี้มี 2 ปัจจัย ที่มีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม คือ ปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร, องค์การแห่งการเรียนรู้, การวิเคราะห์เส้นทาง

¹ สาขาการบริหารและการจัดการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จ.สงขลา 90000

¹ Department of Educational Administration and Management, Faculty of Education Thaksin University, Songkhla Province 90000

E-mail: kukik-eam@hotmail.com

Received: 9 October 2012; Accepted: 1 April 2013

Abstract

The research objectives were to study the management factors and existence of learning organization of vocational education institutions and management factors affecting learning organization of institutions vocational education institutions of Songkhla Province. The samples were 260 vocational teachers out of 741 population. The data were gathered by using 5-point rating scale questionnaires. Several statistics were applied to data analysis such as percentage, mean, standard deviation, pearson's correlation, path analysis, goodness of fit measures between model and empirical data, direct influence, indirect influence and overall influence. The research was utilized to investigate causal relationship among variables by using an application software for structural equation modeling analysis.

The results showed that the management factors affecting the learning organization of vocational education institutions adjusted by the structural equation of the factors of management affecting the learning organization could provide a model which was a good fit to the empirical data. The goodness of fit measures of the model also conformed to defined criteria as follows; $\chi^2/df = 1.99$, $df = 30$, $RMR = .025$, $RMSEA = .062$, $GFI = .96$, $AGFI = .90$ There were three management factors having direct effect to the learning organization including motivation, technology, work system, vision building and mutual mission. Moreover, there were two factors having an indirect and total effect to the learning organization concerning to climate and learning culture as well as instructional leadership.

Keyword : Management factors, learning organization, path analysis.

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์ คุณธรรม ค่านิยม ความคิด และการประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพจะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข สามารถประกอบอาชีพการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการนำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลสู่การปฏิบัติและเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีดุลยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง [1] การมีองค์การแห่ง

การเรียนรู้จะทำให้องค์การและบุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผล การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล โดยมีการเชื่อมโยง รูปแบบของการทำงานเป็นทีม สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ทีมงานและมีการให้อำนาจในการตัดสินใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม และการสร้างนวัตกรรม [2] จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดทางการบริหารที่น่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูและนักศึกษา และจากสภาพปัจจุบันที่กำลังอยู่ในยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษา ผู้บริหาร ในอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาองค์การหรือสถานศึกษาของตนให้มีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อันจะ

นำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี ในระดับสถานศึกษา ความจำเป็นที่จะต้องสร้างการอาชีวศึกษาให้เป็นวิทยาลัย แห่งการเรียนรู้ เป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ วิทยาลัยแห่งการเรียนรู้จะเจริญก้าวหน้าไปอย่าง ต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในวิทยาลัย อาชีวศึกษาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษา หลักการของสถานศึกษาในอาชีวศึกษา อันได้แก่ กระบวนการเรียน การสอน และผลผลิต ซึ่งการบริหาร สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะแก้ไขปัญหา อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการ บริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อทราบถึง การบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ ให้มีความ พร้อมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการ ประกอบอาชีพได้ตามความคาดหวังของสังคม และ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร บุคลากร และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนแนวทางในการเรียนรู้ การ ปรับปรุงแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น การพัฒนาองค์การ อาชีวศึกษาไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไม่มีที่ สิ้นสุด จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ องค์การได้มีการถ่ายทอดความรู้อย่างแท้จริง

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 741 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิทยาลัย อาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 260 คน ซึ่งได้มา โดยวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณ สูตรของยามานะ [3] โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนจากจำนวน ประชากรทั้งหมด .05 ดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย การบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน รวมทั้งสิ้น จำนวน 123 ข้อ

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา นำหนังสือแนะนำตัวและ แบบสอบถาม ส่งถึงผู้บริหารอาชีวศึกษา โดยใช้เวลา กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ และส่งคืน ผู้วิจัย ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามคืน ความกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง และนัดรับ แบบสอบถามคืน ภายใน 1-2 สัปดาห์ เมื่อได้รับแบบ สอบถามแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 260 ชุด และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา (Context Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ พัฒนามาจาก [4] เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความ ถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษา โดยกำหนดหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) เพื่อให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมมี ความถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

4.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำไป ทดลองใช้กับครูอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการ

วิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป เป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4.1.3 การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับครูอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างวิจัย และนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค [5]

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมประยุกต์

4.2.2 การวิเคราะห์เส้นทาง โดยใช้โปรแกรมประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ โมเดลเชิงสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

4.3 การตรวจสอบความตรงของโมเดล (Validation of the Model)

4.3.1 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Measures)

4.3.1.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics)

4.3.1.2 อัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-Square ratio)

4.3.1.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)

4.3.1.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)

4.3.1.5 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA)

4.4 การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ผลการศึกษา

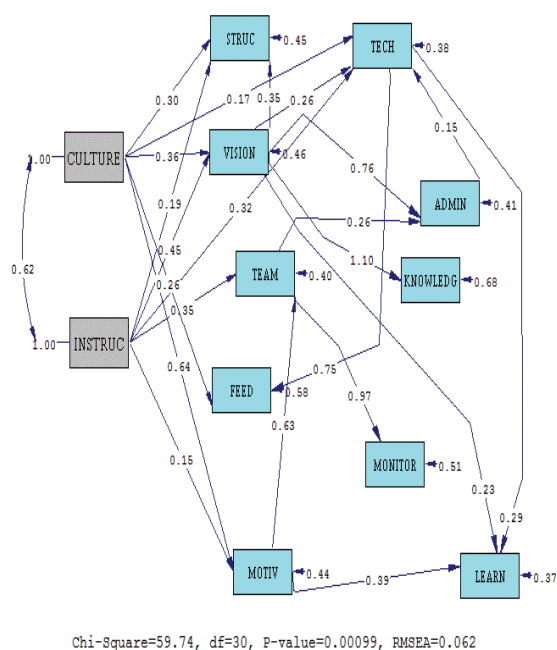
1. ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ครูอาชีวศึกษา ได้มีการบริหารงานและความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทั้งรายด้านและโดยรวม ด้านที่มีการปฏิบัติทางการบริหารมากที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านที่มีการปฏิบัติความเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้ ทั้งรายด้านและโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลเส้นทาง (Path Analysis) ระหว่างตัวแปรการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา

2.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลเส้นทางระหว่างปัจจัยการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ดังแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าดัชนีความกลมกลืนที่ได้จากการวิเคราะห์และเกณฑ์ในการพิจารณา

ดัชนี	ค่าดัชนี	เกณฑ์
χ^2, p	59.74 , p = .00099	p > .05
χ^2 / df	1.99	< 3.000
RMR	.025	< 0.050
RMSEA	.062	≤ .08
GFI	.96	≥ .9
AGFI	.90	≥ .9

รูปที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์เส้นทางองค์การแห่งการเรียนรู้ของตัวแปรการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ที่แก้ปรับแล้วในรูปคะแนนมาตรฐาน

จากตารางที่ 1 และรูปที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีทุกค่าผ่านเกณฑ์และอยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าโมเดลที่มีการแก้ปรับแล้วมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถแสดงค่าสถิติ จากการวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 59.74 ที่ชั้นองศาอิสระ (df) เท่ากับ 30 มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .00099 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ .025 ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSE) เท่ากับ .062 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .96 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .90 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยพหุคูณของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่า ตัวแปรปัจจัยการบริหารส่งผลทางบวกต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของอาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านการจัดการความรู้ ($b = 1.19$) มีค่ามากที่สุด สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรปัจจัยการบริหารได้ถึงร้อยละ 62 ซึ่งข้อ

ค้นพบนี้สอดคล้องกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลต่อกัน

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

3.1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ด้วยคะแนนมาตรฐานของตัวแปรแฝงภายนอกเชิงสาเหตุกับตัวแปรแฝงภายใน พบว่า อิทธิพลทางตรงที่ปัจจัยการบริหารส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ ปัจจัยการบริหารส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการจูงใจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .39 รองลงมา ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .29 และปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .23 อิทธิพลทางตรงของปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ส่งผ่านไปยังปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการจูงใจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .64 อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .43 อิทธิพลทางตรงของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ส่งผ่านไปยังปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .45 อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .31

3.2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ด้วยคะแนนมาตรฐานของตัวแปรแฝงภายในเชิงสาเหตุ กับตัวแปรแฝงเชิงผล พบว่า อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการจัดการความรู้ และส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .23 อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ และอิทธิพลรวมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการจัดการความรู้ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .34

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยทีมงานและการบริหารทีมงานส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงาน อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน และอิทธิพลรวมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงานส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .01

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการมุ่งใจส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยทีมงานและการบริหารทีมงาน อิทธิพลทางอ้อมปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงานส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .01 และอิทธิพลรวมส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .40

อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมของปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงานส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .29

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการปฏิบัติงานการบริหารจัดการส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .05 และอิทธิพลรวมส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .05

สรุปผลการทดลองและวิจารณ์

1. ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา

1.1 การศึกษาปัจจัยการบริหารและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับมากที่สุดทั้งรายด้านและโดยรวมเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.91 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ [6] ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารทางการศึกษามีผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางระหว่างตัวแปร การแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์เส้นทางระหว่างตัวแปรและแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามปัจจัยที่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่าผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 11 ตัว ที่ส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้การวิเคราะห์เส้นทางระหว่างตัวแปรและแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามปัจจัยที่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยพหุคูณของตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [4] ได้พัฒนาตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแบบปัจจัยทางการบริหารจำนวน 11 ตัว

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ในการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทางขององค์การแห่งการเรียนรู้ มีตัวแปรแฝงภายนอกเชิงสาเหตุ กับตัวแปรแฝงภายใน และตัวแปรแฝงภายในเหตุ กับตัวแปรแฝงภายในผล ดังนี้

อิทธิพลทางตรงที่ปัจจัยการบริหารส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้ ปัจจัยการบริหารส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้มากที่สุดคือ ปัจจัยการมุ่งใจ อิทธิพลทางตรงของปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ส่งผ่านไปยังปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการมุ่งใจ อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .43 อิทธิพลทางตรงของปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ส่งผ่านไปยังปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของ

ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลไปยังองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .31 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย [7] พบว่า บรรยาภาศและวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้ในองค์การ

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการจัดการความรู้ และส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .23 อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ และอิทธิพลทางรวมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการจัดการความรู้ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .34 [8] กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องมีวิสัยทัศน์ที่เป็นนิยามติดขององค์การ และสนับสนุนสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยทีมงานและการบริหารทีมงานส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงาน อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน และอิทธิพลรวมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงานส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .01 [9] กล่าวว่า บุคคลและทีมงานต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการจูงใจส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยทีมงานและการบริหารทีมงาน อิทธิพลทางอ้อมปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยการกำกับติดตามการดำเนินงานส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .01 และอิทธิพลรวมส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .40 [4] ปัจจัยการจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั่วประเทศนอกเหนือ เนื่องจากการจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมของปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงานส่งผลภายในปัจจัยการ

บริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .29 [6] กล่าวว่า การเรียนรู้ขององค์การ ต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

อิทธิพลทางตรงของปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน อิทธิพลทางอ้อมส่งผลภายในปัจจัยการบริหารมากที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .05 และอิทธิพลทางรวมส่งต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล .05 [4] กล่าวว่า ระดับการพัฒนาในปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหารหลักการสำคัญของการบริหารมีลักษณะที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เกิดจากการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรศึกษาปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน และปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม ให้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในตัวบ่งชี้ของแต่ละปัจจัย

1.2 ควรศึกษาระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน และปัจจัยการสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม

1.3 ควรศึกษาปัจจัยการบริหาร 8 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ได้ดีที่สุดคือ ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ ปัจจัยโครงสร้างทางการบริหารที่เหมาะสม ปัจจัยทีมงานและการบริหารทีมงาน ปัจจัยการจัดการความรู้ ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัย

บรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการกำกับติดตามการดำเนินงาน

1.4 ควรสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือบุคลากรครูทางด้านความรู้ ความสามารถในการพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อนำไปสู่การเลื่อนขั้นตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ การวิจัย เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา รวมไปถึงการกำกับติดตามการดำเนินงานทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ปรับการวิเคราะห์แบบพหุระดับเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างของข้อมูล

2.2 ควรวิจัยถึงสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะได้ข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 นำโมเดลที่ได้จากการวิจัยไปทดสอบกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาอื่น ๆ เพื่อดูว่าโมเดลสามารถใช้กับบริบทอื่น หรือ พัฒนาเป็นทฤษฎี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ ประชานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อิศรวิญญ์ รินไธสง ประธานกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาคม วัตไธสง กรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการคำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขบทพร้องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และครูสถานศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา สำหรับการอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ได้ให้เงินทุนสำหรับสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารการศึกษา ภาคปกติ (53) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้เป็นที่รัก ผู้ให้กำลังใจและให้โอกาสการศึกษามีค่าอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ผู้บริหารต้นแบบ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช; 2545.
2. เปี่ยมพงศ์ นัยบ้านด่าน. องค์การแห่งการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2554, ได้จาก <http://www.isc.ru.ac.th/data/PS0003598.doc>.
3. Yamane, Taro. Statistics : an introductory analysis. 2 ed. New York: Harpe; 1976.
4. สมคิด สร้อยน้ำ. การพัฒนาตัวแบบ องค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
5. George, D. and Mallery, P. SPSS for Window step by step : A simple guide and reference. 11.0 update (4th ed). Boston : Allyn & Bacon; 2003.
6. วิโรจน์ สารรัตน์ และอัญชลี สารรัตน์. ปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ผลการวิจัย : ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและการวิพากษ์. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ; 2545.
7. Kaiser, S.M. Mapping the learning organization: Exploring a model of organizational learning. Ph.D. Dissertation, Louisiana State University; 2000.
8. Marquardt, M.J., and Reynolds, A. The global learning organization. New York: IRWIN;1994.
9. Bennett, J. K. and O'Brien, M. J. "The Building Blocks of the Learning Organization," Training; 1994. 31(6) : 41-49.